

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 3 / 2014

ÇEVİRİ SÜRECİNE KAYNAK METİN ODAKLI YAKLAŞIM

Arzu ÖZYÖN

arzu.ozyon@dpu.edu.tr

Dumlupınar University

Department of Foreign Languages

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, kaynak metin odaklı yaklaşımı tanımlayarak en belirgin özelliklerine değinmek ve bu alanda yetkin isimler arasında yer alan Peter Newmark'ın çeviri sürecinde kullandığı aşamaları vererek, özellikle onun çeviride kullandığı metin dilbilimsel yaklaşım üzerinde durmaktır. Bu amaçla, çalışmanın giriş bölümünde çeviri etkinliğinin nasıl başladığına ve tarihçesine ayrıntılı olarak değinilecek, farklı yüzyıllarda birçok bilim adamı ve teorisyenin çeviri etkinliğine yaptığı katkılara yer verilecektir. Zaman içinde çeviri etkinliklerinin bilimsel bir nitelik kazandığı ve zamanla farklı bilim dalları kapsamında yer aldığı ifade edilecektir. Daha sonraki bölümde, tarihsel süreçte ortaya çıkan ilk çeviri yaklaşımlarının hepsinin kaynak-odaklı, süreç-ağırlıklı ve kuralcı olduğu vurgulanacaktır. Kaynak metin odaklı yaklaşımla yapılan çevirilerde ağırlığın kaynak metne verildiği, dolayısıyla yapılan çevirinin kaynak metne, dile ve kültüre bağlı kalması gerektiğine dikkat çekilecektir. Kaynak metin odaklı yaklaşımla yapılmış olan çevirilerin genel olarak "iyi", "doğru" ve "sadık" gibi sıfatlarla tanımlandığı ifade edilecektir. Kaynak metin odaklı yaklaşıma katkıda bulunan Cicero, Horace, Hieronymus, Luther, Dolet ve John Dryden gibi birçok önemli bilge ve çevirmenin bu konudaki katkılarına yer verilecek; günümüzde ise Katharina Reiss'in bu alandaki çalışmalarına ve çeviri yönteminin metin türlerine göre belirlenmesi gerektiği görüşünden yola çıkarak metin türlerini nasıl sınıflandırdığına değinilecektir. Son olarak, Peter Newmark'ın çeviri teorisine katkısına, metin dilbilimsel yaklaşımına, çeviri sürecinde dikkate alınması gereken faktörlere yer verilecek ve çalışma sonuçlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kaynak metin odaklı yaklaşım, Çeviri, Metin dilbilimsel yaklaşım, Peter Newmark.

SOURCE TEXT-ORIENTED APPROACH TO TRANSLATION PROCESS

ABSTRACT

The aim of this study, is to mention the most prominent characteristics of source text-oriented approach by defining it and to give the stages of Peter Newmark who is among the competent names in this field and especially to focus on his text linguistic approach that he uses in translation. For this purpose, in the introduction part of the study, how the translation studies started and the history of it will be mentioned in detail, and the contributions of many scientists and theorists to translation studies in different centuries will be given place. It will be expressed that in time translation studies gained a scientific quality and by time it took place within the scope of different disciplines. In the latter part, it will be emphasized that the first translation approaches that occurred in the historical process were source-oriented, process-weighted and normative. It will be pointed out that in the translations done with the source text-oriented method, the source text is given more weight to, thus the translation must be faithful to the source text, language and the source culture. It will be expressed that the translations done with the source text-oriented method are generally defined with adjectives such as “good”, “true” and “faithful”. The contributions of many important sages and translators to the field, such as Cicero, Horace, Hieronymus, Luther, Dolet and John Dryden will be given place; and also the recent studies of Katharina Reiss in this field and how she categorized the types of texts by setting off from the opinion that the method of translation must be determined according to the types of texts, will be mentioned. Lastly, the contribution of Peter Newmark to translation theory, his text linguistic approach, and the factors that must be considered in the translation process will be given place and thus the study will be concluded.

Key Words: Source text-based approach, Translation, Text linguistic approach, Peter Newmark.

1. Giriş

Bu çalışmanın amacı, genelde kaynak metin odaklı yaklaşım çerçevesinde, bu yaklaşımın tanımını yaparak, özelliklerine değinmek; özelde ise Peter Newmark'ın çeviri sürecinin aşamalarını vererek, onun çeviriye metin dilbilimsel yaklaşımının özelliklerini açıklamaktır.

İlk olarak özellikle Dünya medeniyetlerinin tanınması, okunması ve aydınlatılması amacı ile Cicero'nun “anlama dayalı çeviri” (bkz. Erüz, 2010: 37) yöntemini izlediğini ifade eden Aziz Jerome'nin (Hieronymus), İncil'i başka dillere çevirmesi ile önemi artan çeviri etkinliği, adını altın harflerle tarihe yazdıran Fransız düşünür Etienne Dolet'in 1500'lü yılların ikinci çeyreğinde “*Bir Dilden Diğere İyî Çeviri Nasıl Yapılır*” adlı yazısında, tarihin ilk çeviri kuramını üretmesi ile birlikte bilimsel bir nitelik kazanmaya başlar. Dolet iyi bir çeviri yapmak için beş farklı yol izlemesi gerektiğini vurgular. Şöyle ki; ilk olarak özgün yazarın ne kastettiğini gerçekten iyi anlaması gereken çevirmenin, Dolet'ye göre atması gereken ikinci önemli adım hem kaynak dili hem hedef dili iyi öğrenmesidir.

Ayrıca, çeviri sürecinde sözcüğü sözcüğüne çeviri yapmaktan kaçınması, günlük dil kullanımına özen göstermesi ve sözcük seçiminde akıllı davranılması gerektiğine inanan Dolet, çevirisi yapılarak üretilen hedef metnin hedef kültürdeki konumunun ve kaderinin buna bağlı olduğuna da dikkat çeker.

19. yüzyıla kadar geçen süre içerisinde çeviriyle ilgili tartışmalar daha çok çevirmenlerin kendi çeviri anlayışları doğrultusunda ortaya attıkları savlar üzerine olmuştur. Sözcüğü sözcüğüne çeviri-özgür çeviri ayrımıyla başlayan ve yüzlerce yıl süren yoğun tartışmalarda bazen bu iki çeviri yönteminden birine üstünlük tanınmış, bazen de metin türüne bağlı olarak her iki yöntem de benimsenmiştir (Gündoğdu, 2005: 93-94).

20. yüzyılda eşdeğerlik kavramının ortaya atılması ile bir zamanlar bir dalı olduğu dilbilimden daha ön plana çıkan çeviri bilimi tarihinde görmediği kadar kuram, sav ve karşı savlarla karşılaşır. Ayrıca bu alanda daha önce yazılmadığı kadar makaleler yazılmaya başlar. Böylece, bu alanda düşüncelerini ortaya koyan Noam Chomsky, Eugene Nida, Peter Newmark, Katharina Reiss ve Hans J. Vermeer gibi efsane dilbilimciler türer.

Çeviri başlangıçta uygulamalı dilbilim alanı içinde değerlendirilirken, sonraları “çeviri tanımlamaya yönelik yaklaşımların ağırlıklı olarak dilbilim, metin dilbilim, (...), iletişim bilim, [yorum bilim, yazın bilim] gibi ayrı ayrı alanlar temelinde oluşturul[duğu görülmektedir]” (Büyüknisan, 134). Böylelikle, bu farklı bilim dallarının yöntem ve kuramlarından da faydalanılarak çeviri, kaynak metin ve erek metin ilişkisi temelinde, yani genel olarak *kaynak metin odaklı yaklaşımlar* ve *erek metin odaklı yaklaşımlar* olarak iki ayrı grupta ele alınır.

Çeviri olgusu, bu bilim dallarından birinin ya da bazılarının kavramları ve bakış açısıyla hem bir süreç hem de bir sonuç olarak tanımlanır. Bu temel görüşten yola çıkarak değişik zamanlar da bireysel anlamda birçok kuram geliştirilmiştir.

O. Kade/A. Neubert/G. Jager tarafından doğal iletişim modeli temelinde geliştirilen “iletişimsel çeviri kuramı”, K.Reiss’in “metin türü odaklı çeviri modeli”, Paepcke’nin “yorumlayıcı çeviri kuramı”, E. Nida’nın “evrensel çeviri kuramı”, J. Levy2nin “yazın çevirisi kuramı”, A. Jumpelt’in “teknik ve doğa bilimleri çeviri kuramı” bunlar arasında en bilinenleridir (Gündoğdu, 2005: 94).

Bu kuramlar çerçevesinde yapılan çeviriler kaynak metne olabildiğince sadık kalınarak yapılan çevirilerdir. Başka bir deyişle, dilbilimsel ağırlıklı bir bakış açısıyla geliştirilen tüm bu çeviri kuramları daha önceki yıllarda görülen kural koyma amacından bütünüyle kopmamıştır. Bu bağlamda yapılan tüm çeviriler genel anlamda 20. yüzyıla kadar “kaynak metnin dokunulmazlığı” çerçevesinde oluşan, kaynak metnin erek kültürde eşdeğerini bulma kaygısı taşımaktadır. Dil-kültür bağlantısı tartışmalarının yoğun olduğu dönemlerde kaynak dil, kaynak kültür ve kaynak metin üstünlüğünden yola çıkılarak “çevrilemezlik” kavramı ile filolojik çeviri yaklaşımları ve kuramları oluşturulmuştur (bkz. Eruz, 2003: 42 akt. Çavuş, 2005: 23-24).

Tüm bu yaklaşımlar zaman zaman iç içe girebildiği gibi, bazı yaklaşımların belli dönemlerde ön plana çıktığı gözlenmiştir. Fakat James Holmes'ün 1972'de geliştirdiği çeviri model anlayışı ile birlikte çeviri biliminde o zamana kadar geçerli olan ve kullanılan kuram ve yaklaşımlardan tamamen farklı "erek-odaklı" bir çeviri yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yaklaşımla artık kaynak kültür, erek kültüre göre ikincil bir öneme sahiptir ve kaynak-odaklı yaklaşımlar yerini erek-odaklı yaklaşımlara bırakır. Bu yaklaşımlara göre çeviri sadece dilsel aktarımla sınırlı değildir, artık kültürel bir aktarım da çeviri sürecine dahil olmuştur. Fakat bu defa da çeviri sözcüğünün kapsamı kültürü de içine alacak şekilde fazlaca genişletildiği için çeviriyi kaynak metinden oldukça bağımsız olarak ele alma eğilimi baş göstermiştir. Bu durum da çeviri alanında ortaya konulan yaklaşım ve kuramların bilim insanlarınca, önceki kuramları dikkate almadan bağımsız olarak üretildiğini göstermektedir. Sonuç olarak, çeviriyi tanımlamak için geliştirilmiş olan bütün yaklaşım ve kuramlar çeviri olgusunun özünü eksiksiz ve net olarak açıklamakta oldukça yetersiz kalmaktadır.

2. Kaynak Metin Odaklı Yaklaşım ve Özellikleri

Genel olarak, çeviri ve çeviri biliminin kısaca tarihsel gelişimine değindikten sonra, çalışmanın asıl konusu olan kaynak metin odaklı yaklaşım ile ilgili biraz daha geniş bilgi vermek uygun olacaktır.

Işın-Bengi Öner M.Ö. 2. yüzyıldan başlayarak yaklaşık olarak 20. yüzyılın ilk yarısına kadar ortaya çıkan yaklaşımların hepsini kaynak-odaklı, süreç-ağırlıklı ve kuralcı olarak sınıflandırır. Bu yaklaşımların en belirgin özelliği adından da anlaşılacağı gibi kaynak metne bağlı kalmaları ve çeviride belirleyici etmenin kaynak metin olmasıdır. Bu tür yaklaşımların bir başka ortak özelliği, özünde çeviri sürecini yönlendirmeyi amaç edinmiş olmalarıdır. Ancak, kaynak odaklı çeviri yaklaşımları özellikle kaynak metine bağlı kalarak ve çevirmene çeviri sürecine ilişkin izleyeceği kurallar ve ilkeler koyarak kuramsal açıdan kapsayıcı ve açıklayıcı olmaktan uzaktırlar (bkz. Öner, 1993: 10 akt. Çavuş, 2005: 25).

Ayrıca Bengi-Öner kaynak-odaklı çeviri yaklaşımlarında, çevirilerin "iyi", "doğru" ve "sadık" gibi sıfatlarla açıklamanın mümkün olduğunu ifade eder. Ona göre bu yaklaşımların amacı "iyi" ve "doğru" çeviri yapılmasını sağlamaktır. Ağırlığın kaynak metinde olduğu bu yaklaşımlarda "iyi" ve "doğru" çeviriler ancak kaynak dil, kaynak metin ve kaynak kültüre sadık kalınarak yapılabilmektedir (bkz. Öner, 1993: 10 akt. Çavuş, 2005: 25).

M.Ö. 2. yüzyılda Roma döneminde, ünlü bilge ve çevirmen Cicero (M.Ö 106-143) ve Horace (M. Ö. 65-68)'ın kendi çeviri tutumlarını esas alarak temel ilkelerini oluşturdukları ve daha sonra Hieronymus (340-420), Luther (1483-1564), daha önceki bölümde de ifade edildiği gibi Dolet (1509-1546) ve John Dryden (1631-1700) gibi birçok önemli ismin katkıda bulunduğu kaynak odaklı çeviri yaklaşımı, 1971 yılında Katharina Reiss'in yazmış olduğu "Çeviri Eleştirisinin Olanakları ve Sınırları" ve bu makalenin devamı olan 1976 tarihli "Metin Tipolojisi ve Çeviri Yöntemi" adlı makaleler sayesinde yeni bir boyut kazanmıştır.

Bu çalışmaları kısaca özetlemek gerekirse, Katharina Reiss her metin türüne bağlı olarak çeviri öncelikleri ve farklı yöntemler olabileceğini ileri sürerek ve metinlerin özelliklerini göz önüne alarak metinleri; içeriğin korunması gereken “bilgilendirici metinler”, biçim ve biçime dikkat edilerek çevrilmesi gereken “anlatımcı (dışavurumsal) metinler”, ileti ve etkinin ön planda olduğu “işlemsel metinler” ve görsel-işitsel metinleri kapsayan “çok araçlı metinler” olmak üzere dört başlık altında sınıflandırmıştır. Böylece Reiss metin odaklı bir yöntemsel tasarım geliştirmiştir.

Buraya kadar değinilen kaynak odaklı çeviri yaklaşımları özetlenecek olursa, genel anlamda bu yaklaşımların ortak noktasının, çevirmeni çeviri sürecinde yönlendirmeyi amaç edinmesi (yani süreç-ağırlıklı) olduğu söylenebilir. Ayrıca bu tür yaklaşımlar çeviri süreci içinde çevirmenin kararlarını yönlendirmek amacıyla bir dizi ilke ve kurallar ileri sürmekte, bu nedenle de ilke ve kural koruyucu bir özellik kazanmaktadır.

Kaynak metni temel alan bu yaklaşımlar, öncelikle kaynak metne sıkı sıkıya bağlı kaldıkları için çeviri ürünleri, çeviri gerçeğinden kopuk görünmektedir. Çünkü erek okurun beklentileri dikkate alınmamaktadır.

3. Peter Newmark ve Metin Dilbilimsel Yaklaşım

Yazabilenler, yazar; yazamayanlar, çevirir; çeviremeyenler; çeviri hakkında yazar.

Peter Newmark

Kaynak metin odaklı çeviri yaklaşımının özelliklerini özetledikten sonra, bu yaklaşımın 20. yüzyıldaki önemli savunucularından biri olarak dikkatleri üzerine çeken Peter Newmark'ın çeviri sürecine ilişkin görüşlerini ve kaynak metne yaptığı vurguyu ele alabiliriz.

Newmark'ın genel çeviri teorisine katkısı, iletişimsel ve anlamsal çeviri üzerine yazdığı ve sonradan kuramsal olarak kabul gören çalışmaları olmuştur. Newmark, ilk olarak çevirinin bir dildeki mesaj ya da ifadenin başka bir dildeki aynı mesaj ya da ifade ile yer değiştirmesi olduğunu ifade eder. Newmark birçok faktöre bağlı olarak her çeviri uygulamasının belli anlam kayıpları barındırdığına işaret ederek, metnin çevirideki önemini vurgular (bkz. Newmark, 2001: 19).

Peter Newmark Çeviri Teorisinin bir tür örtü, çeviri etiketi olduğunu ve teorinin temel kaygısının, mümkün olan en geniş metin ve metin-kategorisi dizisi(alanı) için uygun çeviri metodları belirlemek olduğuna değinir. Newmark, çevirmenin görevlerini ve çeviri sürecinde uyması gereken kuralları aşağıdaki şekilde sıralar:

Çevirmenin ilk görevi, metni anlamak, analiz etmek ve o metin için uygun bir çeviri yöntemi seçmeden önce, metinle ilgili birkaç genelleme yapmaktır ki burada çeviri teorisi devreye girer ve bu analiz için bazı kriterler ve öncelikler ortaya koyar.

Newmark'a göre metnin analizi için önem taşıyan ilk kriter, "metnin amacı"dır. Yani, eğer yazar bir konu ile ilgili kendi propaganda amacını rakamlar ve istatistikler arkasına gizlemişse, çevirmen aynı konudaki kendi görüşünü ortaya koymadan, yazarın görüşüne sadık kalmalı ve çalışması süresince orijinal metnin amacını aklında bulundurarak, sadece bu amacı çevirisine yansıtmalıdır.

İkinci kriter, "çevirmenin amacı"dır. Newmark, burada çevirmenin, çevirisinin orijinal metindeki duygusal ve ikna edici görevi yerine getirip getirmediğinin, çeviri metnin okur üzerinde orijinal metin ile aynı etkiyi bırakıp bırakmadığının ya da çevirmenin, kaynak metnin kültürel öğelerini çeviriye aynen aktarıp aktarmadığının sorgulanması gerektiğine dikkati çeker.

Yine çevirmenin, konu ile ilgili bilgisi olmayan, özellikle kaynak metindeki kültürel ve kurumsal terimlerin açıklanmasına gereksinim duyan bir okura hitap edip etmediği de önemli bir etkidir çeviri süreci içinde.

Peter Newmark' a göre çeviri sürecindeki üçüncü önemli faktör, okur ve metnin zamanı ile mekânıdır. Bu aşamada, çevirmen kendisine, okurun eğitim seviyesi, sınıfı, yaşı ve cinsiyetinin ne olduğuna dair sorular sormak durumundadır. Okurun bilgili mi, cahil mi yoksa sıradan mı, o konuda uzman mı olduğu bu aşamada önem kazanmaktadır. Metnin nerede bulunacağı, kaynak dildeki süreli yayının hedef dildeki eşdeğerliğinin ne olduğu gibi sorular çevirmenin, çevirisindeki resmiyet derecesini, üslubunu, duygu yoğunluğunu ve sadeliğini belirlemede etkili olmaktadır. Dahası metnin türünü, yani dramatik mi, öyküleyici mi ya da durağan mı, betimleyici mi olduğunu belirlemek de çevirmen için oldukça faydalı olacaktır.

Çeviri süreci için önem taşıyan dördüncü faktör, yazının kalitesi ve metnin konuya hâkimiyetidir. Eğer bir metin iyi yazılmışsa (çünkü konu kadar tarz da önemlidir ve bütün kelimeler düşüncelerin hayati parçalarıdır) ve eğer kaynak metnin yazarı konusuna hâkimse, çevirmen, okurun derhal harekete geçip tepki göstermesinin gerekli olmadığını varsayarak, yazarın anlamının (özellikle de bu anlam incelikli ve zorsa) her değişiminin, okurun tepkisi üzerindeki üstünlüğünü (önceliğini) dikkate almalıdır. Ve yine, kaynak dildeki metin, tamamen kaynak dil topluluğunun kültürüne bağlı ise- bu bir roman veya tarihsel bir parça, ya da bir yer, gelenek-görenek veya yerel bir karakteri tanımlamaya çalışan bir betimleme olabilir-çevirmen, okurun ilave bilgi veya açıklamaya ihtiyacı olup olmadığına karar vermelidir.

Bütün bu aşamalar sonunda çevirmen elindeki metni, bilgilendirici, anlatımcı ve işlemsel olmak üzere üç kategoriye ayırabilir. Örneğin, ciddi edebiyat, yetkili beyanatlar ve kişisel, samimi yazılar anlatımcı metinler grubuna dahil edilebilir. Öte yandan, gazetecilik, raporlama, bilimsel ve teknik çalışmalar, genel ders kitapları ve edebiyat dışı çalışmalar bilgilendirici metinler grubunda yer alırken, reklam, propaganda, tartışmalı çalışmalar, popüler edebiyat (yani okuru ikna etme amaçlı çalışmalar), ayrıca okuru yönlendirme amaçlı tebliğler, yönergeler, kural ve düzenlemeler işlemsel metinler arasında sayılabilir.

Peter Newmark'ın metin sınıflandırması yaparken, önceki bölümlerde sözü edilen Katharina Reiss'in neredeyse bütün metin gruplarını temel aldığı görülmektedir. Newmark'ın çeviri süreci içinde verdiği ilke ve kurallardan hareketle metin dilbilimin görevinin, metinleri çözümü, metin türlerine göre sınıflandırma yapma ve metinleri sınırlandırmaktır.

Böylece çevirmenin de işi kolaylaşmakta, metnin içeriğine, vermek istediği anlam, metnin amacına göre hareket ederek daha sağlıklı bir çeviri yapabilmektedir. Ayrıca, metin dilbilim, metnin iletişimsel işlevinin araştırılması ve alınması gibi konularla da ilgilenir. Metin dilbilimsel incelemelerde ağırlık metnin içindeki tek tek cümlelerde değil, metnin bütünündedir.

Diğer bir deyişle, incelenen, metnin bir bütün olarak yapısı ve işlevi; metni oluşturan öğeler arasındaki bağlar ve ilişkilerdir. Bu anlayışla inceleme konusuna (metne) eğilen metin dilbilimi; bir şiir, bir öykü, bir dilekçe olsun her türlü dilsel olguyu metin yapan ölçüt ve kuralları saptar. Böylece, çeşitli metin türleri arasındaki ilişkileri araştırır, metinlerin anlamsal yapılarını belirlemeye çalışır. Onların kullanım bağamlarını bularak, hangi koşullar altında çeşitli ürünlerin ne tür iletişimsel işlevler üstlendiklerini saptar (Oralış-Ozil,1992: 37 akt. Özkan, 2004:170).

4. Sonuç

Özetlemek gerekirse, bu çalışmada ilk olarak çeviri ve çeviri bilimin tarihsel gelişimine, farklı yüzyıllarda birçok bilim adamı ve kuramcının çeviri bilime katkısına değinilmiştir. Sonraki bölümde kaynak metin odaklı yaklaşım tanımlanarak, en belirgin özellikleri verilmiştir. Bir sonraki bölümde, Peter Newmark'ın çeviri teorisine katkıları, çeviri sürecinin aşamaları ve çeviriye metin dilbilimsel yaklaşımı üzerinde durulmuş, çeviri süreci bağlamında, bu yaklaşımın tanımı yapıp temel özellikleri verilmiştir.

KAYNAKÇA

Büyüknisan, Emra. "Çeviribilimde Kavram Örgüsü- Bilimkuramsal Ölçütler Temelinde bir sorunsal mı?" **Littera**. 23. Cilt. Aralık 2008.

Çavuş, Gülkan. **Kaynak-Odaklı ve Ereğ-Odaklı Çeviri Yaklaşımlarında Eşdeğerlik Sorunu** (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2005.

Çelik, Sevil. **Bilim-Kuramsal Açından 'Çeviribilim'de Kavram Sorunu -'Kaynak Metin'(KM) ve 'Ereğ Metin' (EM) Kavram Çifti Açısından Bir Gereğçelendirme Denemesi**, Yayınlanmamış doktora tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2005.

Eruz, Sâkine. **Çokkültürlülük ve Çeviri. Osmanlı Devleti'nde Çeviri Etkinliğı ve Çevirmenler**. Multilingual, İstanbul. 2010.

Gündoğdu, Mehmet. "Çeviride Kuram-Uygulama İlişkisi" **IV. Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu**. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. 17-19 Haziran, 2005.

Newmark, Peter. **A Textbook of Translation**. Shangai Foreign Language Education Press. 1988.

Newmark, Peter. **Approaches to Translation**. Shangai Foreign Language Education Press. 2001.

Özkan, Bülent. "Metindilbilimi, Metindilbilimsel Bağdaşıklık Ve Haldun Taner'in "Onikiye Bir Var" Adlı Öyküsünde Metindilbilimsel Bağdaşıklık Görünümleri" Çukurova Üniversitesi. **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 13/1 (2004), 167-182.